

לימוד בחברות – אמונה וחוכמה – כיתות ו' – ג'.

האם לעשות ברית מילה?

ויעבירו קול במחנה מטעם המלך (היווני) לאמר כל איש ואיש אשר ישמור שבתות ה' ור"ה ומילה יומת.

ורבים מבני ישראל בימים ההם מסרו נפשם בעבור כבוד המקום ב"ה ולא בטלו ברית אבותם.

ואשה אחת מבני הלויים מלתה את בנה לשמונה ימים בתופים ומחולות, והיא עלתה על חומת ירושלים ובנה חתן דמים מהול בידה ותען ותאמר לפני ה': כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך, לא נסוג אחר לבנו, ותט אשורנו מני ארְחִיךָ, והשליכה עצמה עם בנה מעל החומה וימותו שניהם. וכמוה עשו רבים מבני ישראל ולא הפרו את ברית אבותם ואת קדוש ישראל יעריצו. (אוצר המדרשים (אייזנשטיין) חנוכה עמוד 191).

מה היז שלושת הגזרות שהיוונים גזרו על עם ישראל?

האם אלה חושב שרוב בני ישראל שמעו בקול היוונים?

מה עשתה אותה אישה מבני הלויים לתינוק שנולד לה?

בזמן שהיא עשתה את ברית המילה בתוך מסיבה ("בתופים ובמחולות"), האם היא חשבה שהיא

תשאר בחיים לאחר זאת?

מה אתם הייתם עושים במקומה?

למה לדעתכם היא בחרה לעשות את מה שהיא עשתה?

מה היא עשתה, לפני שהיא קפצה מהחומה יחד עם התינוק שלה?

למה לדעתכם היא עשתה זאת?

וקהל קדושים אמרו איש אל רעהו הנה דבר המלך בחמה שפוכה לבטל ממנו את השבת, דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים, וכתוב בתורתנו ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות הלא טוב לחסות בה' ונשבות את שבתותינו אם יחינו ונחיה ואם ימיתנו ומתנו. ויועצו לשבות השבת במערה אחת הם נשיהם וטפם.

ויוגד למלך לאמר הנה אנשים באו הנה במערה אחת לשבות את שבתותם, וישלח המלך את חיילותיו חלוצים לצבא וישבו על פי המערה ויקראו אותם אליהם בדבר המלך לאמר מדוע מריתם את דת המלך ועתה בא נא וסורו נא אל משמעתו של מלך והצללתם את נפשותיכם ממות. ויענו כל העם יחדיו לאמר אשר דבר ה' נעשה ונשמע, אשר ציונו על הר סיני ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות, הלא טוב לנו מות ביד ה' פה ולא נחלל את יום השבת ח"ו (חס וחלילה).

וכאשר ראו כל אנשי הצבא כי לא אבו הלך בדתי מלכיהם, ויביאו עצים וישרפו על פי המערה וימותו לפני ה' כאלף איש ואשה. (אוצר המדרשים (אייזנשטיין) חנוכה עמוד 191).

למה היהודים החליטו לעשות את השבת בתוך מערה, ולא בבית?
האם היהודים נכנעו לחיילים היוונים?
מה החיילים היוונים עשו להם?
מה הסיפור למד אותנו על מידת האמונה שהייתה באותם היהודים?
האם לדעתכם היהודים שעשו זאת היו גיבורים?
האם לדעתכם, סיפור כזה יכול לגרום לקב"ה לעשות נס, ולהציל את עם ישראל? למה?

עתה באו ונעלה עליהם ונבטל מהם את הברית אשר כרת להם אלהיהם שבת ראש חדש ומילה. וייטב הדבר בעיני שריו ובעיני כל חילו: (י"ב)
באותה שעה קם אנטיוכס וישלח את נקנור משנהו בחיל גדול ועם רב ויבא לעיר יהודה לירושלם: (י"ג) ויהרג בה הרג רב ויבן במה בבית המקדש במקום אשר אמר אלהי ישראל לעבדיו הנביאים שם אשכין שכינתי לעולם. במקום ההוא שחטו החזיר ויביאו את דמו לעזרת הקדש. (י"ד) ובהיות זה כאשר שמע יוחנן בן מתתיה כהן גדול כי נעשה זה המעשה, וימלא קצף וחמה וזיו פניו נשתנה ויועץ בלבו מה שיכול לעשות על זה: (ט"ו) אז יוחנן בן מתתיה עשה לו חרב שתי זרתות ארכה וזרת רחבה תחת בגדיו עטופה: (ט"ז) ויבא לירושלים ויעמד בשער המלך ויקרא לשוערים ויאמר להם אני יוחנן בן מתתיה באתי לבוא לפני נקנור: (י"ז) ואז באו השוערים והשומרים ויאמרו לו הכהן הגדול מהיהודים עומד בפתח ויען נקנור ויאמר להם בא יבא: (י"ח) אז הובא יוחנן לפני נקנור ויען נקנור ויאמר ליוחנן אתה הוא אחד מן המורדים אשר מרדו במלך ואינם רוצים בשלום מלכותו: (י"ט) ויען יוחנן לפני נקנור ויאמר אדני עתה הנני באתי לפניך אשר תרצה אעשה: (כ') ויען נקנור ויאמר ליוחנן אם כרצוני אתה עושה קח חזיר ושחטהו על הבמה ותלבש בגדי מלכות ותרכב על סוס המלך וכאחד מאוהבי המלך תהיה: (כ"א) וכאשר שמע יוחנן השיבו דבר אדני אני ירא מבני ישראל פן ישמעו כי עשיתי כן ויסקלוני באבנים: (כ"ב) עתה יצא כל איש מלפניך פן יודיעום. אז הוציא נקנור מלפניו כל איש: (כ"ג) בעת ההיא נשא יוחנן בן מתתיה עיניו לאלהי שמים ותקן תפלתו לפני אלהיו. ויאמר אלהי אבותי אברהם יצחק ויעקב אל נא תתני ביד הערל הזה כי אם יהרגני ילך וישתבח בבית דגון אלהיו ויאמר אלהי נתנו בידו: (כ"ד) באותה שעה פסע עליו שלש פסיעות ויתקע החרב בלבו וישלך אותו חלל בעזרת הקדש לפני אלהי השמים: (כ"ה) ענה יוחנן ויאמר אלהי לא תשים עלי חטא כי הרגתי עתה בקודש כן תתן את כל העמים אשר באו עמו להצר ליהודה ולירושלם:
(אוצר המדרשים (אייזנשטיין) חנוכה עמוד 189).

מה עשה המפקד היווני (נקנור) בבית המקדש?

מה עשה יוחנן בן מתתיה לנקנור?

האם לדעתך, מתתיה חשב שהוא עושה מעשה הגיוני?

מדוען שלאב מתתיה את הכוח לעשות מה שעשה?

האם לדעתכם מה שעשה מתתיה חיוק את האמונה והרצון לקיים מצות בעם ישראל? למה?

האם בזכות מעשים כאלו, יש סיכוי שהקב"ה ירצה יותר להציל את עם ישראל?

האם לדעתכם מה שעשה מתתיה היה יותר טוב משה שעשו האשה הלוויה עם התינוק, ושומרי השבת שהתחבאו במערה? למה?

ואח"כ באו בני חשמונאי לבית המקדש ויבנו הערים ויסגרו הפרצות ויטהרו את העזרה מן ההרוגים ומהטומאות, ויבקשו שמן זית וך להדליק את המנורה ולא מצאו כי אם צלוחית אחת אשר היתה חתומה בטבעת הכ"ג וידעו כי הוא שמן טהור, והיה בה כשיעור הדלקת יום אחד ואלהי השמים אשר שכן שמו שם הניח ברכה בשמן, והיו מוצאים כל לילה ולילה אחר עריכת הנרות האסיך מלאה שמן והעלו הנרות ממנו שמונה ימים, ועל הצלתם ונס האסיך ההוא קבלו וקיימו היהודים עליהם ועל זרעם להיות עושים את שמונת ימי חנוכה בהלל ובהודאה בכל שנה ושנה וזכרם לא יסוף מזרעם. ברוך הרב את ריבנו והנוקם את נקמתנו והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו, ברוך האל המושיע. (אוצר המדרשים (אייזנשטיין) חנוכה עמוד 192).

מה היה הכי חשוב לחשמונאים לעשות, ברגע שהם כבשו את בית המקדש מהיוונים?

מה החשמונאים מצאו בבית המקדש לפי המדרש הזה?

מה היה הנס לפי המדרש הזה?

יש מי ששואל למה חוגגים את חנוכה שמונה ימים? הרי בכל מקרה השמן שמצאו היה צריך

להספיק ללילה אחד, לכן לכאורה הנס היה רק שבעה ימים. אז למה חוגגים שמונה הימים? האם

לפי המדרש הזה יש תשובה לשאלה הזאת? אם כן, מה התשובה?

האם עכשיו אתם מבינים יותר למה חנוכה הוא חג כל כך שמח?

כתבו פרסומת לחיזוק האמונה בתוך המגילה:

חנוכה שמח ולימוד פורה!

יהודה – רב בית הספר.